

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA-4101-21-12/2011/P/11/134

Katowice, 16 stycznia 2012 r.

**Pan
Wojciech Bydliński
Burmistrz Miasta Szczyrk**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miasta Szczyrk², w zakresie utrzymania czystości i porządku w miejscach publicznych w latach 2009-2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 2 grudnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

- NIK ocenia negatywnie tworzenie w gminie warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na jej terenie.**

Obowiązujący Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Szczyrk³ uchwalono 27 czerwca 2006 r. z naruszeniem trybu określonego w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴, ponieważ jego projektu nie przedstawiono do zaopiniowania Państwowemu

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”.

² Zwanego dalej „Urzędem”.

³ Zwany dalej „Regulaminem”.

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm., zwanej dalej „ustawą o utrzymaniu czystości”.

Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu⁵. Zgodnie z orzecznictwem⁶, niedochowanie wymaganego trybu stanowi istotne naruszenie prawa, skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały rady gminy. Winnymi powyższej nieprawidłowości są - były kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej, Urbanistyki, Handlu i Rolnictwa⁷ oraz ówczesny Burmistrz, który zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸ odpowiadał za przygotowanie projektów uchwał dla organu stanowiącego gminy.

Ponadto stwierdzono, że Regulamin, poza poniżej omówionymi przypadkami, zawierał uregulowania wymagane art. 4 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości.

Natomiast NIK ocenia negatywnie pod względem legalności:

- nieujęcie w Regulaminie uregulowań dotyczących warunków rozmieszczania urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na drogach publicznych, wymaganych art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości,
- niedostosowanie przepisów Regulaminu do postanowień Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Szczyrk⁹ w zakresie maksymalnego poziomu odpadów ulegających biodegradacji dopuszczonych do składowania na składowiskach odpadów w 2015 r., jak wymaga art. 4 ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości,
- przekroczenie zakresu delegacji ustawowej, wynikającej z art. 4 ust. 2 pkt 8 ustawy o utrzymaniu czystości, w związku z określeniem, zamiast obszarów przeprowadzania obowiązkowej deratyzacji, podmiotów zobowiązanych do jej przeprowadzania (właścicieli nieruchomości).

Powyższe nieprawidłowości Pan Burmistrz wyjaśniał niedopatrzeniem ówczesnego kierownika Referatu GK.

Stwierdzono ponadto, że do września 2011 r. nie zaktualizowano, uchwalonego 9 grudnia 2004 r., Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Szczyrk, co stanowiło naruszenie art. 14 ust. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach¹⁰ (plan gospodarki odpadami podlega aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata). Pan Burmistrz wyjaśniał, że nie dopatrzył tego kierownik Referatu GK.

NIK ocenia negatywnie, pod względem rzetelności i legalności, przedłożenie Radzie Miejskiej dopiero w lutym 2010 r. (6 miesięcy po wejściu w życie art. 7 ust. 3a pkt 1 i pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości) projektu uchwały w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać m.in. przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Kierownik Referatu GK wyjaśnił, że przyczynę opóźnienia była czasowa nieobecność pracownika odpowiedzialnego za przygotowanie projektu tej uchwały oraz wydłużenie okresu jej konsultacji i opiniowania. NIK nie uwzględnia takich wyjaśnień.

NIK także ocenia negatywnie nieprowadzenie w latach 2009-2011 (do września) w Urzędzie kontroli zarządczej realizacji przez komórki i pracowników zadań i obowiązków dotyczących utrzymania czystości

---

⁵ Zwanemu dalej „PPIS”.

⁶ M.in. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 8.11.2006 r. sygn. akt II SA/Go 316/06)

⁷ Zwanego dalej „Referatem GK”.

⁸ Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.

⁹ Zwanego dalej „PGO”.

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm., zwanej dalej „ustawą o odpadach”.

i porządku na terenie gminy. Pan Burmistrz wyjaśniał tę nieprawidłowość zaniedbaniami, spowodowanymi częściowo blisko dwuletnią nieobecnością Sekretarza Miasta, odpowiedzialnego za realizację takiej kontroli.

Zadania dotyczące utrzymania czystości i porządku prawidłowo ujęto w regulaminach organizacyjnych Urzędu.

2. NIK ocenia negatywnie prawidłowość realizacji wybranych obowiązków z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Ewidencję umów zawieranych przez właścicieli nieruchomości z przedsiębiorcami na odbiór odpadów¹¹ w latach 2009-2011 (6 m-cy), wymaganą art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, prowadzono nierzetelnie, ponieważ nie była aktualizowana i uzupełniana na bieżąco. Ponadto, z powodu niedokonania dotychczas weryfikacji zgodności zapisów tej ewidencji z zapisami innych ewidencji prowadzonych w gminie, Urząd nie miał informacji o wszystkich właścicielach nieruchomości zobowiązanych do posiadania umów na odbiór odpadów komunalnych, co uniemożliwiało prowadzenie skutecznej kontroli wypełniania przez właścicieli nieruchomości obowiązków dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. Kierownik Referatu GK tłumaczył to m.in. brakiem środków na zakup profesjonalnego programu do ewidencji odpadów oraz dużym obciążeniem pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie ewidencji umów innymi zadaniami.

NIK również ocenia negatywnie niepodjęcie skutecznych działań kontrolnych i administracyjnych wobec właścicieli nieruchomości, o których Urząd miał tę informację. Analiza 30 przypadków właścicieli nieruchomości, których umowy rozwiązano (lub wygasły), a którzy nie zawarli nowych umów na odbiór odpadów komunalnych, wykazała, że wobec 25 z nich (83,3%) nie podjęto żadnych działań, a w przypadku 4 ograniczono je do skierowania pism przypominających właścicielom m.in. o konieczności uregulowania należności za wywóz odpadów. W konsekwencji zaniechania działań na koniec września 2011 r. (po upływie 9-15 m-cy od daty rozwiązania poprzednich umów) 29 z objętych analizą właścicieli nieruchomości figurowało nadal w ewidencji umów, jako nie mających umów na wywóz odpadów komunalnych.

Według danych Urzędu, liczba zawartych przez właścicieli nieruchomości umów z przedsiębiorcami na odbiór odpadów komunalnych wzrosła w okresie objętym kontrolą o 11,3% (z 1 453 do 1 618), a udział gospodarstw domowych nie objętych zorganizowanym odbiorem odpadów komunalnych wyniósł ok. 5%.

Pomimo że część właścicieli nieruchomości nie miała umów na odbiór odpadów, Burmistrz Miasta nie wydawał, na podstawie art. 6 ust. 7 ustawy o utrzymaniu czystości, decyzji na zorganizowanie zastępczego odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Nie wydawał również, na podstawie art. 5 ust. 7 ww. ustawy, decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wyposażenie nieruchomości w urządzenia do zbierania odpadów komunalnych. Pan Burmistrz tłumaczył te nieprawidłowości brakiem informacji z Referatu GK o wynikach podejmowanych działań weryfikacyjnych¹² oraz niepodjęciem przez ten referat postępowań w celu sprawdzenia czy właściciele nieruchomości posiadali odpowiednie urządzenia do zbierania odpadów.

---

¹¹ Zwanej dalej „Ewidencją umów”.

¹² Z 13 poddanych w 2009 r. weryfikacji właścicieli nieruchomości umowę na odbiór odpadów posiadał jeden właściciel, a dwóch zawarło nowe umowy. Pozostali właściciele nie zawarli umów lub nastąpił zwrot skierowanej do nich korespondencji. Z kolei w 2010 r. spośród 165

Stwierdzono także, że w Urzędzie nierzetelnie prowadzono ewidencję udzielonych i cofniętych przedsiębiorcom zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz na odbiór nieczystości ciekłych¹³. W ewidencji tej nie ujęto informacji o posiadaniu przez „SITA” Zakład Oczyszczania Miasta S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej zezwolenia Burmistrza wydanego w 2008 r., natomiast wykazano jako posiadające zezwolenie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z oo. z siedzibą w Szczyrku¹⁴, które faktycznie takiego zezwolenia nie posiadało. Ponadto w ewidencji zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych ujęto w sposób nieuprawniony dane o dwóch zezwoleniach, wydanych w latach 2007-2008 przez Starostę Bielskiego, na prowadzenie działalności zbierania i transportu odpadów innych niż niebezpieczne.

NIK ocenia negatywnie legalność i rzetelność kontroli sprawowanej przez Burmistrza w latach 2009-2011 (do czerwca) nad działalnością przedsiębiorców odbierających odpady komunalne na terenie gminy Szczyrk, z uwagi na:

- Dopuszczenie do prowadzenia w latach 2006-2011 (I półrocze) działalności przez PK sp. z o.o., nie mającej, wymaganego przepisami art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości, zezwolenia Burmistrza na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

NIK nie podziela stanowiska Kierownika Referatu GK i Burmistrza, że przedmiotowa spółka, jako gminna jednostka organizacyjna, powołana w celu realizacji zadań własnych i zleconych, nie musi posiadać zezwolenia. NIK zwraca uwagę, że spółka gminna jest przedsiębiorcą podlegającym obowiązkom wynikającym z art. 7 ust. 1 ww. ustawy, o czym przesądziła nowelizacja treści art. 7 ust. 5 wprowadzona z dniem 13 października 2005 r., zgodnie z którą wykreślono drugie zdanie, że „Gminną jednostką organizacyjną w rozumieniu przepisu jest także spółka prawa handlowego, w której gmina posiada przeważające udziały.” Ponadto, Burmistrz Miasta odstąpił od zbadania czy ww. przedsiębiorca spełniał warunki wymagane przy udzielaniu takich zezwoleń, a Urząd przy udzielaniu zamówień publicznych nie traktował PK sp. z o.o. jako własnej jednostki organizacyjnej.

- Niestwierdzenie wygaśnięcia do września 2011 r. bez odszkodowania (na podstawie art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁵) zezwoleń trzech przedsiębiorców¹⁶, wydanych w latach 2003-2004 na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w związku z niewystąpieniem przez nich do dnia 1 grudnia 2006 r. z wnioskami o zmianę posiadanych zezwoleń, do czego zobowiązywał ich art. 10 ust. 3 ww. ustawy.

Z wyjaśnień Pana Burmistrza i Kierownika Referatu GK wynika, że nieprawidłowość tę spowodowało przeoczenie i wielokrotne zmiany pracowników odpowiedzialnych za prowadzenie ww. spraw.

---

weryfikowanych właścicieli, umowy okazało 10 właścicieli, nowe umowy zawarło 57, nie podpisało umów 65 właścicieli, a w 20 przypadkach nastąpił zwrot nie doręczonej korespondencji.

¹³ Zwanej dalej „Ewidencją zezwoleń”.

¹⁴ Zwanego dalej „PK Sp. z o.o.”

¹⁵ Dz. U. Nr 175, poz. 1458 ze zm., zwanej dalej „ustawą o zmianie ustawy o odpadach”.

¹⁶ „SITA” Zakład Oczyszczania Miasta S.A w Bielsku-Białej; Kontener Serwis „LUKAS” Wiesław Lukas w Bielsku-Białej; Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Radexe” Sp. z o.o. w Bielsku-Białej.

Według danych Urzędu, jeden z tych przedsiębiorców¹⁷ odebrał w 2010 r. na terenie gminy 80,8 Mg odpadów komunalnych.

- Nieegzekwowanie terminowej i rzetelnej realizacji, przez przedsiębiorców odbierających odpady komunalne na terenie gminy, obowiązku określonego w art. 9 a ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości, dotyczącego przekazywania, po upływie każdego miesiąca, wykazów właścicieli nieruchomości, z którymi w poprzednim miesiącu zawarto umowy na odbieranie odpadów komunalnych lub z którymi umowy takie rozwiązano lub wygasły, a także obowiązku określonego w art. 9 a ust. 2 ww. ustawy, dotyczącego przekazywania Burmistrzowi, po upływie każdego roku, informacji o ilości odebranych na terenie gminy odpadów komunalnych. Ustalono, że w okresie od stycznia 2009 r. do czerwca 2011 r. ww. wykazów miesięcznych Burmistrz nie otrzymał od żadnego z pięciu przedsiębiorców posiadających zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych (lub wykonujących tą działalność bez zezwolenia)¹⁸, natomiast informacji rocznych o masie odebranych odpadów komunalnych z obszaru gminy za 2009 r. nie złożyło trzech z pięciu przedsiębiorców, a za 2010 r. jeden spośród pięciu przedsiębiorców, a dwóch innych złożyło je z opóźnieniem ok. 2,5 miesiąca. Pomimo nierealizowania ww. obowiązków przez przedsiębiorców, Burmistrz nie wzywał ich, na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, do zaprzestania naruszeń warunków zezwoleń, a także nie korzystał z uprawnień, określonych w art. 8 b ust. 1 i ust. 5 ww. ustawy, do kontroli przedsiębiorców odbierających odpady w zakresie zgodności ich działalności z warunkami udzielonego im zezwolenia.

NIK nie podziela stanowiska Pana Burmistrza, że nieprowadzenie kontroli przedsiębiorców wynikało z braku występowania przesłanek wskazujących na nierzetelne lub niezgodne z obowiązującymi przepisami wykonywanie przez nich działalności.

W Urzędzie nie weryfikowano otrzymywanych od przedsiębiorców informacji rocznych o zbieranych i zagospodarowanych odpadach komunalnych, w oparciu o które prowadzono bazę danych o gospodarowaniu odpadami. Baza ta nie zawierała rzetelnych informacji, gdyż nie obejmowała wszystkich odpadów, wyszczególnianych w wydawanych przez Burmistrza zezwoleniach na odbieranie odpadów komunalnych i odbieranych przez PK Sp. z o.o., a także informacji o zbieranych odpadach wielkogabarytowych oraz zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Skutkiem braku w bazie prawidłowych danych o gospodarowaniu odpadami, było m.in. wykazanie w sprawozdaniu z realizacji PGO (za lata 2009-2010), przedłożonym przez Pana Burmistrza Radzie Miasta i Zarządowi Powiatu, zaniżonych ilości odebranych z terenu gminy odpadów komunalnych o 65,1 Mg (o 3,3%) w 2009 r. i o 81,4 Mg (o 4,3%) w 2010 r.

NIK ocenia negatywnie udostępnianie mieszkańcom nierzetelnych informacji o podmiotach zbierających na terenie gminy zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, wymagane

---

¹⁷ Kontener Serwis „LUKAS” Wiesław Lukas.

¹⁸ W kwietniu 2011r. PK Sp. z o.o., przekazała wykaz 24 osób, z którymi umowy na odbiór odpadów zerwała w okresie od 1 stycznia 2011r., a Przedsiębiorstwo Wielobranżowe RADEX Sp. z o.o., poinformowało 6 sierpnia 2009r. że od początku 2007r. nie prowadzi działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych na terenie miasta Szczyrk.

art. 3 ust. 2 pkt 6 a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. Zamieszczona 5 maja 2007 r. na stronie internetowej BIP Urzędu informacja w tym zakresie (do października 2011 r. nieaktualizowana) zawierała informacje o czterech podmiotach, z których tylko jeden znajdował się w rejestrze prowadzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ), na podstawie art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym¹⁹, udostępnianym jako „Rejestr przedsiębiorców i organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego” na stronie internetowej GIOŚ.

Ponadto stwierdzono, że zadanie własne gminy, określone w art. 16a ust. 5 ustawy o odpadach, ograniczono jedynie do informowania mieszkańców o organizowanych corocznie zbiórkach zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, natomiast nie podejmowano działań w zakresie inicjowania i ułatwiania tworzenia punktów zbierania zużytego sprzętu oraz wskazywania lokalizacji, w których mogło być prowadzone odbieranie tego sprzętu od mieszkańców gminy w dowolnych terminach.

W ocenie NIK, stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi mają związek z wykazywanym przez Urząd spadkiem ilości odbieranych na terenie gminy odpadów komunalnych z 1 973,48 Mg w 2009 r. do 1 877,00 Mg w 2010 r. (o 4,8%) i do 896,39 Mg w I półroczu 2011 r. Tymczasem w PGO w tym czasie zakładano stały wzrost prognozowanej ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy. NIK zwraca również uwagę na niekorzystne kształtowanie się wskaźników charakteryzujących stan gospodarki odpadami komunalnymi w gminie. W 2010 r. nie objęto bowiem wszystkich (100%) mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów (wg PGO nastąpić to miało w 2007r.), zbierane odpady stanowiły 82,2% wytwarzanych, udział frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w ogólnej ilości zebranych odpadów wynosił zaledwie 2,3%, nie prowadzono selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji (zakładanej w PGO). Wskutek powyższego na składowiskach deponowano 95,1% zbieranych odpadów komunalnych.

NIK ocenia pozytywnie wypełnianie przez Urząd obowiązków w zakresie udostępnienia na stronach internetowych Urzędu PGO oraz Regulaminu, z tym że obowiązujący PGO był udostępniony w sposób, który nie zapewniał łatwego zapoznania się z jego treścią, gdyż m.in. konieczna była znajomość numeru uchwały Rady Miasta w sprawie jego uchwalenia. Natomiast możliwe było zapoznanie się z nieobowiązującym (nieuchwalonym) projektem aktualizacji PGO opracowanym w 2008 r.

3. NIK ocenia negatywnie realizację zadań w zakresie zapobiegania zanieczyszczania miejsc publicznych oraz zbierania z tych miejsc odpadów.

Nierzetelnie prowadzono kartotekę pozostałych środków trwałych obejmującą urządzenia do gromadzenia odpadów, której na bieżąco nie weryfikowano, w związku z czym na koniec czerwca 2011 r. ujmowano w niej 254 koszy (z lat 1996-2006), w tym 192 zniszczone i zużyte w stopniu uniemożliwiającym ich eksploatację. W kartotece równocześnie nie uwzględniano 65 koszy zakupionych w okresie od lipca 2009 r. do grudnia 2010 r. Skorygowania zapisów ww. kartoteki dokonano we wrześniu i październiku 2011 r.

---

¹⁹ Dz. U. Nr 180, poz. 1495 ze zm.

Mimo zakupów przez Urząd nowych urządzeń do zbierania odpadów, na przestrzeni lat 2009-2011 liczba eksploatowanych na terenie miasta Szczyrk koszy na odpady, według danych PK sp. z o.o., zmalała ze 110 do 98 (o 10,9%). Urząd nie miał dokumentacji określającej wymagany stan wyposażenia miejsc publicznych w gminie w urządzenia do zbierania odpadów, jak również danych o ilości posiadanych i sprawnych urządzeń do zbierania odpadów. Według wyjaśnień Zastępcy Burmistrza Miasta, ustalanie potrzeb w tym zakresie odbywało się głównie na podstawie wieloletniego doświadczenia pracowników Urzędu z uwzględnieniem lokalizacji, natężenia ruchu oraz atrakcyjności poszczególnych części miasta.

Powyższe ustalenia świadczą również o nierzetelnym ustalaniu przez Urząd zakresu rzeczowego usług na utrzymanie czystości i porządku w latach 2010–2011 w Specyfikacjach Istotnych Warunków Zamówień²⁰ postępowań o udzielanie zamówień publicznych na świadczenie ww. usług oraz w umowach zawieranych na realizację tych usług przez Gminę z PK sp. z o.o., bowiem ujmowano w nich wynagrodzenie ryczałtowe Wykonawcy, obejmujące m.in. „opróżnianie koszy ulicznych 120 szt. codziennie, również w dni świąteczne łącznie z okresem zimowym”, podczas gdy ilość sprawnych i eksploatowanych koszy na odpady była niższa i wynosiła według Wykonawcy tych usług 105 szt. w 2010 r. i 98 szt. w I półroczu 2011.

NIK ocenia negatywnie zabezpieczenie interesów Gminy w umowach zawieranych z wykonawcą usług na utrzymanie czystości i porządku w latach 2009-2011. Stwierdzono bowiem, że:

- W umowie z 7 lutego 2007 r., zawartej z PK Sp. z o.o. na świadczenie przez okres 3 lat usług utrzymania czystości i porządku na terenie gminy za wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 806 621,64 zł brutto, nie określono przedmiotu umowy oraz zasad i warunków potwierdzania przez wykonawcę i zamawiającego sposobu realizacji przedmiotu umowy m.in. jakości i terminowości wykonywania powierzonych usług. Przedmiot zamawianej usługi określała jedynie SIWZ z 4 stycznia 2007 r., która podobnie jak oferta Wykonawcy nie stanowiła integralnej części ww. umowy.

Kierownik Referatu GK nieokreślenie w umowie zasad i warunków potwierdzania sposobu realizacji usług uzasadnił trudnościami w organizacji praktycznego sposobu kontroli codziennych czynności przedsiębiorcy wykonującego umowę. Z kolei brak pisemnych potwierdzeń prawidłowości i rodzaju realizowanych przez wykonawcę w poszczególnych miesiącach prac rzeczowych Kierownik tego Referatu tłumaczył nieujęciem takiego obowiązku w umowie.

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w wyjaśnieniach, gdyż zgodnie z § 5 umowy z dnia 7 lutego 2007 r. Zamawiający miał prawo kontroli i egzekwowania jakości oraz terminowości wykonywania prac, a także stosowania kar umownych za nienależyte wykonywanie przedmiotu umowy.

- W zawartych z PK Sp. z o.o. w 2010 r. dwóch umowach na utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy (z 5 marca 2010 r. i z 29 grudnia 2010 r.), ustalając m.in. sprzątnięcie i zmiatanie chodników o długości 12 km oraz ulic o długości 7 km (długość ta stanowiła 11,2% łącznej długości dróg gminnych wynoszącej 62 km), nie określono wykazów ulic i chodników na których ww. usługi miały być realizowane.

---

²⁰ Zwanych dalej „SIWZ”

Kierownik Referatu GK tłumaczył to bieżącym regulowaniem z wykonawcą zakresu tego sprzątnia (nie dotyczyło to 6 ulic w Centrum Miasta sprzątanym w sposób powtarzalny) w zależności od występujących potrzeb.

Stwierdzono również naruszenie przepisów art. 22 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²¹ w przypadku dwóch, z trzech badanych postępowań o udzielenie zamówień publicznych. I tak:

- W przypadku zamówienia na „Utrzymanie porządku i czystości na terenie Miasta Szczyrk” o wartości 806 621,64 zł brutto, udzielonego w dniu 7 lutego 2007 r. na okres 36 m-cy, Komisja Przetargowa odstąpiła od wyegzekwowania od jedynego oferenta – PK Sp. z o.o., spełnienia warunków udziału w tym postępowaniu zawartych w SIWZ, nie wymagając oświadczenia lub dokumentu potwierdzającego posiadanie przez oferenta zezwolenia wydanego na podstawie art. 28 ustawy o odpadach w zakresie zbierania i transportu odpadów w postaci zwłok padłych zwierząt lub ich części, która to działalność była objęta przedmiotowym zamówieniem. Ponadto w odniesieniu do ustalonego w SIWZ wymogu posiadania przez oferenta zezwolenia na prowadzenie na terenie gminy Szczyrk działalności w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (określonego w art. 7 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości), Komisja Przetargowa przyjęła bez zastrzeżeń oświadczenie oferenta, że jako gminna jednostka organizacyjna nie ma ona obowiązku uzyskania takiego zezwolenia. Skutkiem ww. nieprawidłowości było nieodrzućenie oferty PK sp. z o.o. i w konsekwencji udzielenie zamówienia niezgodnie z warunkami SIWZ, poprzez podpisanie z tym przedsiębiorcą umowy.

NIK nie podziela wyjaśnień Kierownika Referatu GK (był równocześnie Przewodniczącym Komisji Przetargowej), że PK Sp. z o.o. jest gminną jednostką organizacyjną, która jest zwolniona z obowiązku uzyskania ww. zezwolenia.

- W postępowaniu o udzielenie zamówienia na Utrzymanie porządku i czystości na terenie miasta Szczyrk w roku 2011, którego wartość wynosiła 387 619,27 zł, postępowanie przetargowe przeprowadzono bez przestrzegania określonego w SIWZ warunku udziału oferenta w tym postępowaniu oraz z naruszeniem zasady przygotowania i przeprowadzenia postępowania w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równe traktowanie wykonawców, określonej w art. 7 ust. 1 ustawy pzp. Nie odrzucono oferty PK Sp. z o.o. i udzielono jej w dniu 29 grudnia 2010 r. zamówienia, mimo że nie przedłożono pełnej i szczegółowej informacji o dysponowaniu potencjałem technicznym do wykonania przedmiotowego zamówienia, potwierdzającej m.in. fakt dysponowania czterema samochodami o cechach wskazanych przez Urząd. Ponadto w warunkach udziału w przedmiotowym postępowaniu ujęto obowiązek posiadania przez oferenta ważnej umowy na składowanie odpadów odbieranych z terenu gminy z Zakładem Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej²², co stanowiło również naruszenie art. 7 ust. 1 ustawy pzp, gdyż powodowało

²¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm., zwanej dalej „ustawą pzp”

²² Porozumienie Międzygminne zawarte 26 października 2009 r. z Gminą Bielsko-Biała, przewidujące stworzenie „Kompleksowego systemu gospodarki odpadami dla miasta Bielska-Białej i gmin powiatu bielskiego”, który nie został dotychczas w pełni uruchomiony.

nieuzasadnione ograniczenie ilości wykonawców mogących starać się o udzielenie tego zamówienia. Ww. warunek był także sprzeczny z postanowieniami obowiązującego PGO z 2004 r., że całość strumienia odpadów komunalnych z terenu gminy może być kierowana na składowiska odpadów w Bielsku-Białej lub w Żywcu.

NIK ocenia jako nierzetelne ograniczenie działań edukacyjnych lokalnej społeczności w zakresie zapewnienia porządku i czystości w miejscach publicznych oraz przeciwdziałania zanieczyszczaniu tych miejsc wyłącznie do wywieszania i publikowania informacji o szkodliwości spalania odpadów oraz apeli o wykaszenie zaniedbanych działek.

Niekorzystnym zjawiskiem była wysoka i zwiększająca się w okresie 6 miesięcy 2011 r. (w stosunku do lat 2009 i 2010) liczba zidentyfikowanych dzikich wysypisk odpadów oraz miejsc porzucania odpadów komunalnych, których w okresie objętym kontrolą zarejestrowano i zlikwidowano łącznie 240, zbierając z nich 200 Mg odpadów, co stanowiło 4,2% ogólnej masy zebranych na terenie gminy odpadów komunalnych. Oględziny 7 miejsc występowania dzikich wysypisk wykazały na 3 z nich zaleganie znacznych ilości świeżych odpadów komunalnych (nawet do 20 Mg). Stwierdzono również (w jednym przypadku) nieusunięcie części odpadów niebezpiecznych, które tam porzucono w 2009 r. Ponadto na terenie nieużytkowanego parkingu miejskiego przy ul. Salmopolskiej stwierdzono dzikie wysypisko odpadów roślinnych oraz przyśmadowej ziemi zmieszanej z gałęziami i gruzem (nieznane dotąd w Urzędzie), które, jak się okazało, utworzyły jednostki miejskie w celu czasowego składowania odpadów. Parking ten nie spełniał warunków instalacji przeznaczonej do unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych (kompostowania), dlatego NIK negatywnie ocenia zgromadzenia w tym miejscu odpadów w celu poddania ich procesowi kompostowania.

Równocześnie NIK ocenia pozytywnie:

- prawidłowe utrzymanie stanu czystości ulic, chodników, ścieżek spacerowych, poboczy i terenów do nich przyległych w poddanych oględzinom 7 miejscach publicznych (4 ulicach gminnych i 3 skwerach). W miejscach tych urządzenia do gromadzenia odpadów rozstawiano z częstotliwością od 15-500 m (na terenie 2 skwerów) do 20-700 m (na chodnikach 2 ulic).
- realizację usuwania padłych zwierząt i ich części, zgodnie z art. 3 ust. 8 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. Od kwietnia 2009 r. usługę usuwania tych odpadów powierzono wykonawcy posiadającemu wymagane zezwolenie. NIK zwraca uwagę, że do kwietnia 2009 r. ww. usługę realizowało PK Sp. z o.o., mimo że nie posiadała zezwolenia Starosty Bielskiego na zbieranie i transport takich odpadów.

4. NIK ocenia negatywnie realizację zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych ze strony osób utrzymujących zwierzęta domowe.

Urząd w latach 2009-2011 (I półrocze) nie podejmował działań edukacyjnych lokalnej społeczności w powyższym zakresie. Nie podejmowano także działań organizacyjno-technicznych w celu utworzenia infrastruktury ułatwiającej właścicielom zwierząt domowych wypełnianie ustalonych w Regulaminie obowiązków

usuwania zanieczyszczeń, takich jak np. organizacja wybiegów, ustawianie koszy na odchody lub dystrybutorów jednorazowych pojemników. W świetle wyjaśnień Kierownika Referatu GK brak ww. działań spowodowały trudności w zapewnieniu należytej organizacji pracy wewnątrz tego referatu.

Również w ograniczonym zakresie zabezpieczono 8 placów zabaw, pomimo wnoszonych w tym zakresie pojedynczych skarg przez użytkowników. Stwierdzono, że spośród poddanych oględzinom pięciu placów tylko jeden był ogrodzony w sposób zabezpieczający przed dostępem zwierząt domowych i bezdomnych. Na żadnym z tych placów nie stosowano zabezpieczeń piaskownic na noc w celu ochrony ich przed zanieczyszczeniem odchodami zwierząt. Na dwóch placach podczas oględzin były drobne zanieczyszczenia oraz nie było koszy na odpady, a stan czystości i porządku na trzech pozostałych placach oceniono pozytywnie. Piasek na placach zabaw wymieniano raz w roku (na wiosnę), co tłumaczono względami finansowymi.

5. NIK ocenia negatywnie wykonywanie obowiązków dotyczących budowy, utrzymania i eksploatacji szaletów publicznych oraz przeprowadzania deratyzacji.

W gminie liczącej ponad 5,5 tys. mieszkańców odwiedzanej, zarówno w sezonie letnim, jak i zimowym przez licznych turystów (od 50 do 60 tys. osób w szczycie sezonu) w latach objętych kontrolą były dwa szalety kontenerowe, z których jeden nie funkcjonował od 2006 r. z powodu złego stanu technicznego²³, a drugi od października 2010 r., z uwagi na podjętą przebudowę centrum miasta²⁴. Żadnego z tych szaletów nie dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto w szalecie przy ul. Dworcowej wymiary kabin były mniejsze od określonych w § 87 ust. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²⁵.

W wieloletnich planach inwestycyjnych i programach rozwoju gminy nie przewidziano budowy nowych szaletów, mimo rozpoczęcia w 2010 r. rzeczowej realizacji w centrum Szczyrku dwóch inwestycji w ramach rozbudowy infrastruktury turystycznej oraz ujmowania w planach inwestycyjnych gminy budowy dwóch parkingów przy obiektach turystycznych. Burmistrz wyjaśniał to m.in. brakiem odpowiedniej dla szaletów lokalizacji, a także istnieniem na terenie gminy toalet w obiektach publicznych i w lokalach gastronomicznych. Zdaniem NIK, wskazanych przez Pana Burmistrza toalet, zlokalizowanych w obiektach publicznych i lokalach gastronomicznych, nie można uważać za szalety publiczne. W miejscach publicznych poddanych oględzinom (ulicach, traktach spacerowych, placach zabaw) w toku kontroli nie było informacji o najbliższych dostępnych toaletach.

W latach 2009-2011 (I półrocze) nie stosowano, ustalonych w Regulaminie przepisów o obowiązku przeprowadzania deratyzacji, co najmniej 2 razy w roku (w wyznaczonych miesiącach). W żadnym z ww. lat Burmistrz nie obwieszczał obowiązku przeprowadzenia deratyzacji. Nie kontrolowano również wykonywania ww. obowiązku przez właścicieli nieruchomości. Z analizy realizacji obowiązku deratyzacji w 4 obiektach

---

²³ Szalet przy ul. Salmopolskiej

²⁴ Szalet przy ul. Dworcowej

²⁵ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

gminnych (budynek Urzędu Miasta, zespół szkolno-przedszkolny, budynek socjalny, budynek informacji turystycznej) wynika, że w okresie objętym kontrolą czynności te przeprowadzano tylko w zespole szkolno-przedszkolnym (z częstotliwością co 2-3 miesiące).

Nieobwieszczenie obowiązku deratyzacji oraz nieprzewodzenie jej w budynkach gminnych, Burmistrz wyjaśniał brakiem podejmowania stosownych działań przez odpowiedzialnych pracowników Urzędu oraz przez podległe służby miejskie.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Podjęcie działań w celu uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy w trybie zgodnym z art. 4 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, zawierającego zapisy zgodne z wymaganiami określonymi w art. 4 ust. 2 ww. ustawy.**
- 2. Prowadzenie ewidencji umów zawartych przez właścicieli nieruchomości z przedsiębiorcami na odbieranie odpadów komunalnych w sposób umożliwiający skuteczną i bieżącą kontrolę wypełniania przez tychże właścicieli obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów.**
- 3. Podejmowanie bez zwłoki kontroli lub postępowań administracyjnych wobec właścicieli nieruchomości nie mających podpisanych umów z przedsiębiorcami na odbieranie odpadów komunalnych.**
- 4. Korzystanie z uprawnień do wydawania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wyposażenie nieruchomości w urządzenia do zbierania odpadów oraz decyzji organizujących odbiór zastępczy w przypadkach, w których wystąpiły do tego przesłanki.**
- 5. Rzetelne prowadzenie ewidencji zezwoleń udzielonych i cofniętych przedsiębiorcom na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.**
- 6. Zapewnienie publikowania na stronach BIP rzetelnej informacji o działających na terenie gminy podmiotach zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.**
- 7. Podjęcie działań w celu stwierdzenia wygaśnięcia zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych wydanych przedsiębiorcom, którzy nie złożyli wniosków o ich zmianę zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wyegzekwowania od PK Sp. z o.o. prowadzenia działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi.**
- 8. Zapewnienie bieżącej likwidacji powstających na terenie gminy dzikich wysypisk odpadów, w tym wysypiska przy ul. Salmopolskiej.**
- 9. Prowadzenie kontroli wewnętrznej realizacji przez komórki i pracowników zadań dotyczących utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.**

- 10. Rzetelne przygotowywanie i przeprowadzanie postępowań o udzielenie zamówień publicznych.**
- 11. Prawidłowe i rzetelne określanie w umowach postanowień określających przedmiot umowy, sposób kontroli i odbioru świadczonych usług oraz zabezpieczenie interesów Gminy, a także wprowadzenie mechanizmów zapewniających pełną realizację postanowień umów przez pracowników Urzędu.**
- 12. Zapewnienie realizacji prac rzeczowych w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia zarządzanych placów zabaw dla dzieci i znajdujących się na nich piaskownic przed dostępem zwierząt domowych i bezdomnych.**
- 13. Podjęcie działań w celu zapewnienia lokalnej społeczności i osobom spoza gminy szerszego dostępu do toalet publicznych.**
- 14. Przestrzeganie postanowień Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy w zakresie prowadzenia obowiązkowej deratyzacji.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza, w terminie 20 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.